

PALAU
ANTIGUITATS

Carrer Gràcia, 1
08012 Barcelona

Tel. 932 376 158
Mòbil 637 454 075

info@palauantiguitats.com
www.palauantiguitats.com

Mestres de l'Aiguafort

Gravadors catalans
de 1750 a 1950

Gabinet d'Arts Gràfiques
de Palau Antiguitats

Del 21 de febrer
al 22 de juny 2018

PALAU PALAU

ANTIGUITATS
ANTIGUITATS

Mestres de l'Aiguafort

Gravadors catalans
de 1750 a 1950

Del 21 de febrer
al 22 de juny 2018

Mestres de l'Aiguafort

L'aiguafort –per simplificar dins aquesta denominació tot el gravat calcogràfic, que té moltes variants tècniques– té a Catalunya un pes social molt més minoritari que la pintura, però també de molta més densitat del que la majoria de gent es creu. I de molta qualitat també.

El gravat –i avui aquí en aquesta exposició deixem de banda el xilogràfic, que fou el primer de tots, perquè pertany a un altre món– té històricament unes funcions que fan d'ell un art molt diferent de la pintura. Per això, si en l'art vuitcentista i en el del segle XX, l'exposició i la galeria d'art van tenir un paper molt fort en la difusió de les arts plàstiques, només en una petita part aquest paper beneficià al gravat, ja que aquest sovint es difonia essencialment a través d'altres canals: la il·lustració literària, la bibliofília, la cartografia, l'exlibris-me..., el que feia que part important dels aiguaforts que circulaven no ho fessin emmarcats, exposats i penjats a una paret com a obres d'art entronitzades, sinó en carpetes, relligats o en biblioteques com a imatges abans de res utilitàries, aclaridores d'alguna cosa.

Aquesta exposició d'ara té la vocació de ser una antologia de l'aiguafort català, però l'espai de que disposa l'obliga a ser molt sintètica. Penjades als murs de la galeria hi ha des d'obres del setcentista Francesc Tramullas fins a realitzacions dels gravadors de "La Rosa Vera", de mitjan segle XX (Granyer, Galí, Mompou, Humbert, Amat, Àngel Ferrant... fins els més joves Todó, Guinovart, Pla Narbona), aquell esforç editorial d'alt nivell que Jaume Pla va emprendre per a obrir les portes de la creació calcogràfica a molts grans artistes plàstics del país, que sovint tanmateix mai havien agafat un burí ni cap altra eina per gravar.

Entre molts més trobareu aquí els anònims "Horrores de Tarragona" de l'època de la Guerra del Francès; obres de Fortuny, insospitat geni del gravat català vuitcentista; de Joaquim Mir, que assajà com qui diu per a ell mateix uns aiguaforts que defugien tot preciosisme; de Xavier Nogués, inventor d'una molt personal calcografia noucentista; al cos-

Gravadors catalans de 1750 a 1950

tat de coetanis d'envergadura com Sunyer o Canals. L'inclassificable Pau Roig s'abocà a textures rembrandtians fins i tot quan copsava escenes inequívocament del segle XX. Junceda, Smith o Domingo –que arribà a publicar un tractat d'aiguafort al Brasil– hi tenen també una presència especial, com els esporàdics Gargallo i Laura Albéniz. I l'obra personal de l'esmentat Jaume Pla hi té lògicament un paper intens, pel protagonisme enorme que va tenir en el món calcogràfic català del seu temps en el doble paper d'apòstol i de creador.

Molts altres gravadors tenen també presència a l'exposició, bé que menys intensa malgrat el pes indiscutible que la seva obra significà (Rigalt, Torras Armengol, Simó Gómez, Galwey, Ramon Borrell, Estrany, Colom, Jou, Capmany, Vila Arrufat). I no entrem en valoracions estètiques ja que n'hi ha per tots els gustos.

I per ser completa del tot, a l'exposició haurien hagut d'aparèixer igualment Joaquim Pi i Margall, Antoni Roca i Sallent, Angel Fatjó, Joaquim Furnó, Josep Torné, Josep Triadó, Ramon Pichot, García Falgás, F. Esteve Botey, el Dalí dels Chants de Maldoror, Edouard Chimot, Francesc Serra, els germans J. Fin i Javier Vilató Ruiz, Marta Ribas, Gustave Cochet, Joan Brotat, Roser Bru, Cesc, Josep Maria Subirachs, Maria Josepa Colom o Joan Barbarà, com a mínim.

Tot això ens donaria una exposició que caldria fer-la a una gran sala institucional, però que demostraria que l'aiguafort català –deixant de banda noms del segles XVI, XVII i del mateix XVIII, per la seva presumpta manca de voluntat creativa– no és cap anècdota, sinó quelcom d'un historial més que notable que mereix que els afeccionats a l'art hi dediquin molta més atenció del que hi dediquen.

Francesc Fontbona
Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi
Institut d'Estudis Catalans

FRANCESC TRAMULLAS I ROIG
(Barcelona, 1722-1773)
L'Adéu
Ca. 1764
Inicials "F.T." i títol "Ádeu"
Aiguafort sobre paper verjurat
Petjada: 140 x 190 mm.
Paper: 179 x 202 mm.

FRANCESC TORRAS ARMENGOL
(Terrassa, 1832 - Madrid, 1878)
Guàrdia interior
Estampa de l'obra *El grabador al aguafuerte*
Madrid, 1875. Volum 2. Editada per
la *Sociedad de Artistas*.
Segell en sec de l'obra amb núm. "26"
a tinta. Núm. 34. Signat en planxa
Aiguafort sobre paper vitel-la
Petjada: 215 x 135 mm.
Paper: 448 x 302 mm.

MARIÀ FORTUNY MARSAL
(Reus, 1838 - Roma, 1874)
Captaire
Ca. 1862
Primera tirada *avant la lettre*, ca. 1873
Aiguafort sobre paper Xina *appliqué*
Petjada: 140 x 102 mm.
Paper: 265 x 165 mm.
Cartoné: 580 x 475 mm.
Ref.: Vives, 13-1.

SIMÓ GÓMEZ POLO
(Barcelona, 1845-1880)
Carme
1878
Prova d'estat
Aiguafort sobre paper verjurat
Petjada: 246 x 173 mm.
Paper: 290 x 212 mm.

JOAQUIM SUNYER I DE MIRÓ
(Sitges, 1874-1956)
Le Rue Lepic
París, 1901
Tiratge 1/44
Signat a llapis i en planxa
Aiguafort i aiguatinta estampada
à *la poupée* sobre paper verjurat
Petjada: 430 x 312 mm.
Paper: 555 x 362 mm.

RICARD CANALS I LLAMBÍ
(Barcelona, 1876-1931)
*Se rendant à la fête o Promenade
après la course*
París, edició E. Segot, ca. 1900
Edició firmada i numerada 19/50
amb segell en sec de l'editor
Aiguafort i aiguatinta à *la poupée*
sobre paper verjurat
Petjada: 293 x 340 mm.
Paper: 450 x 600 mm.

JOAN COLOM I AUGUSTÍ
(Arenys de Mar, 1879-1964)
Gallines
Sense datar
Signat a llapis
Aiguafort à *la poupée* sobre paper vitel-la
Petjada: 92 x 153 mm.
Paper: 222 x 270 mm.

JOAQUIM MIR I TRINXET
(Barcelona, 1873-1940)
Paisatge
1932
Tiratge 1/15
Signat i dedicat a llapis
Aiguafort sobre paper verjurat
Petjada: 145 x 185 mm.
Paper: 218 x 296 mm.

RAMON BORRELL PLA
(Barcelona, 1876-1963)
Gitana amb nen
1919
Aiguafort sobre paper vitel-la
Signat en planxa i fora a llapis
Petjada: 310 x 240 mm.
Paper: 368 x 290 mm.

XAVIER NOGUÉS I CASAS
(Barcelona, 1873-1941)
Diumenge
1911
Aiguafort i aiguatinta sobre paper vitel-la
Signat i datat a llapis
Petjada: 275 x 233 mm.
Paper: 290 x 350 mm.
Ref.: *Els Gravats de Xavier Nogués*,
Barcelona, 2007, núm. 5.

LLUÍS JOU I SENABRE
(Barcelona, 1882 - Baus, Provença, 1968)
Escena bèl·lica
París, ca. 1914
Tiratge 96/100
Signat a llapis i en planxa
Aiguafort sobre paper vitel-la filigrana
Perrigol Masure / Paris
Petjada: 210 x 268 mm.
Paper: 282 x 375 mm.

ISMAEL SMITH MARI
(Barcelona, 1886 - White Plains,
Nova York, 1972)
Centre agrícola del Penedès
1918
Títol d'honor a favor de Benet Marçet i Trias
Signat en planxa per l'artista
i signatures a tinta del president
i secretari de la institució
Aiguafort sobre paper vitel-la
Petjada: 300 x 395 mm.
Paper: 400 x 515 mm.

LAURA ALBÉNIZ JORDANA
(Barcelona, 1890-1944)
Parella
Sense datar. Ca. 1930
Punta seca i aiguafort
sobre paper Xina *appliqué*
Petjada: 74 x 100 mm.
Paper: 260 x 195 mm.

JOAN GARCIA JUNCEDA SUPERVIA
(Barcelona, 1881 - Blanes, 1948)
Sant Jordi
Sense datar. Ca. 1930
Signat a llapis i en planxa
Aiguafort sobre paper vitel-la
Petjada: 116 x 263 mm.
Paper: 225 x 332 mm.

PAU ROIG I CISA
(Premià de Mar, 1879 - Barcelona, 1955)
Géronne (Les rives de l'Ognar)
París, 1931
Tiratge: 30/40
Signat a llapis. Segell en sec:
Ed. Sagot / Editeur / Paris
Aiguafort sobre paper verjurat
Petjada: 178 x 278 mm.
Paper: 283 x 374 mm.

PABLO GARGALLO CATALÁN
(Maella, Saragossa, 1881 - Reus, 1934)
Ballarina
1928
Tiratge: 4/12
Primer tiratge en vida de l'artista.
Signat en planxa
Punta seca sobre paper verjurat
amb filigrana *B F K Rives*.
Petjada: 178 x 130 mm.
Paper: 321 x 248 mm.

JOSEP GRANYER I GIRALT
(Barcelona, 1899-1983)
Lleó, brau, zebra i antílop
Ca. 1962
Tiratge 1/50 per a *La Rosa Vera*
Aiguafort sobre paper vitel-la
Signat a llapis
Petjada: 245 x 174 mm.
Paper: 500 x 327 mm.

JAUME PLA I PALLEJÀ
(Rubí, 1914 - Barcelona, 1995)
El molí de vent
1956
Prova d'artista
Signat a llapis
Punta seca sobre paper vitel-la
Petjada: 297 x 235 mm.
Paper: 350 x 250 mm.

FRANCESC D'ASSÍS GALÍ I FABRA
(Barcelona, 1880-1965)
Luxúria i castedat
1949-1950
De la *Col·lecció de gravats contemporanis*,
edicions de la Rosa Vera, núm. 17
Signat i dedicat a Jaume Pla per l'artista
Aiguafort, punta seca i ruleta
sobre paper vitel-la
Petjada: 277 x 245 mm.
Paper: 470 x 380 mm.

ÀNGEL FERRANT VÁZQUEZ
(Madrid, 1890-1961)
Felicítació de Nadal
1952
De la *Col·lecció de gravats contemporanis*,
edicions de la Rosa Vera, núm. 19
Aiguafort i punta seca sobre paper vitel-la
Paper: 297 x 181 mm.
Petjada: 217 x 180 mm.